אחריות פלילית של תאגידים

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

החברה כאדם

המשפט הפלילי של סינגפור אינו כולל הוראה כללית המוקדשת לאחריות הפלילית של חברות. הוא מגיע לחברות באמצעות הגדרות. חוק הפרשנות (Interpretation Act 1965) קובע כי "אדם" (person) ו"צד" (party) כוללים "any company or association or body of persons, corporate or unincorporate". חוק העונשין (Penal Code) כולל הגדרה משלו ברוח זהה: "The word 'person' includes any company or association or body of persons, whether incorporated or not".[1] מאחר שחוק העונשין נגזר מהקוד ההודי משנת 1860, שאת תולדותיו תיאר פרק I של חלק B, ההגדרה היא חלק מהמשפט הפלילי של סינגפור מאז התקופה הקולוניאלית.

התוצאה היא שחברה יכולה, באופן עקרוני, לבצע כל עבירה שמטבעה אינה מחייבת גוף אנושי, בניגוד, למשל, לביגמיה או לעבירה שעונשה מאסר בלבד. שחיתות, רמאות, הפרת אמונים פלילית, זיוף חשבונות והלבנת הון יכולים כולם להתבצע בידי חברה. השאלות המעשיות נוגעות לייחוס ולענישה: מעשיו ומצבו הנפשי של מי נחשבים לאלה של החברה, ואיזו סנקציה יכול בית משפט להטיל על ישות שאי אפשר לאסור אותה.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

מן "המוח המכוון" אל כללי הייחוס

התשובה המסורתית של המשפט המקובל היא דוקטרינת הזיהוי. בפרשת *Tesco Supermarkets Ltd v Nattrass* פסק בית הלורדים בשנת 1971 כי רק מעשיהם של מי שמייצגים את המוח המכוון והרצון של החברה (directing mind and will) נחשבים למעשי החברה עצמה. לורד Reid אמר על אדם כזה כי "he is acting as the company and his mind which directs his acts is the mind of the company."[2] הדוקטרינה ספגה ביקורת על כך שהיא מגינה על ארגונים גדולים, שכן ההנהלה הבכירה מבצעת עבירות באופן אישי לעיתים רחוקות, ואילו המנהלים שמבצעים אותן הם לעיתים קרובות זוטרים מכדי להיחשב למוח המכוון.

המועצה החסית (Privy Council) עידנה את הגישה בשנת 1995. בפרשת *Meridian Global Funds Management Asia Ltd v Securities Commission*, ערעור מניו זילנד, הסביר לורד Hoffmann כי חברה פועלת רק באמצעות כללי ייחוס: כללים ראשוניים במסמכי ההתאגדות שלה, כללים כלליים של שליחות ואחריות שילוחית, וכללים מיוחדים שבית משפט מעצב לגבי הוראה סטטוטורית מסוימת לפי תכליתה. הוא סיכם את הנקודה במשפט שצוטט מאז בבתי משפט רבים בעולם המשפט המקובל: "There is in fact no such thing as the company as such, no ding an sich, only the applicable rules."[3]

בית המשפט לערעורים של סינגפור אימץ את מסגרת *Meridian*. בפרשת *Ho Kang Peng v Scintronix Corp Ltd*, שהוכרעה ב־30 באפריל 2014, טען מנכ"ל לשעבר, שגרם לחברתו לבצע תשלומים שבית המשפט תיאר כ"שוחד למעשה" ("effectively bribes"), כי יש לייחס לחברה את ידיעתו שלו ואת ידיעתם של מנהלים אחרים. בית המשפט החיל את שלוש הקטגוריות של כללי הייחוס של לורד Hoffmann. הוא ראה בביטוי "המוח המכוון והרצון" "but a convenient label" ושאל איזה כלל ייחוס חל לצורך המטרה הנדונה.[4] התיק היה תביעה אזרחית של החברה נגד הדירקטור לשעבר שלה, אך נימוקיו בעניין הייחוס חלים באותה מידה כאשר השאלה היא אם חברה אחראית בפלילים להתנהגות מנהליה.

בית המשפט פסק גם כי דירקטור הגורם לחברה לשלם שוחד "is not acting in the company's interests", אף כאשר המטרה היא רווח כספי לטווח קצר, וכי תשלומים כאלה היו "prima facie improper and indeed illegal".[5] לנקודה זו יש חשיבות לאכיפה נגד תאגידים בשני כיוונים. חברה אינה יכולה לטעון בקלות ששוחד ששילמו מנהליה היה לטובתה ולכן מורשה, ואילו המנהלים אינם יכולים להסתתר מאחורי החברה כאשר היא מבקשת מאוחר יותר להיפרע מהם את הפסדיה.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

ייחוס סטטוטורי ואחריות נושאי משרה

כמה חוקים מחליפים את המבחן הלא־ודאי של המשפט המקובל בכללים מיוחדים. החשוב שבהם למגזר הפיננסי הוא חוק השחיתות, סחר בסמים ופשעים חמורים אחרים (חילוט טובות הנאה) Corruption, Drug Trafficking and Other Serious Crimes (Confiscation of Benefits) Act 1992, המכונה בדרך כלל CDSA. סעיף 73 שלו קובע כי ניתן לייחס לתאגיד את התנהגותו ומצבו הנפשי של דירקטור, עובד או שלוח הפועל במסגרת סמכותו בפועל או סמכותו הנחזית.[6] ההוראה מרחיבה את הייחוס הרבה מתחת לדירקטוריון ולהנהלה הבכירה. מנהל קשרי לקוחות המטפל ביודעין בתמורת הונאה של לקוח עלול אפוא לחשוף את הבנק עצמו לאישום בהלבנת הון.

אותו חוק פועל גם בכיוון ההפוך. לפי סעיף 80, כאשר מוכח שעבירה שביצע תאגיד בוצעה בהסכמתו או בעצימת עיניו של נושא משרה, או שניתן לייחס אותה לרשלנותו, "the officer as well as the body corporate shall be guilty of the offence". סעיפים קטנים (3) ו־(4) מרחיבים את הכלל לשותפים ולנושאי משרה של אגודות שאינן מאוגדות.[7] תניות דומות בדבר אחריות נושאי משרה מופיעות בחוקים רגולטוריים רבים, לרבות אלה שמנהלת הרשות המוניטרית של סינגפור (Monetary Authority of Singapore, MAS), שאותם מתאר פרק I של חלק E. האחריות התאגידית והאחריות האישית נקשרות בכך זו בזו: העמדה לדין של החברה פותחת לעיתים קרובות את הדלת להעמדה לדין של הדירקטורים שלה בגין רשלנות.

העונשים וגבולותיהם

העונשים שניתן להטיל על חברה שהורשעה הם קנסות, חילוט וצווים נלווים להם. הקנסות לפי החוק הכללי למניעת שחיתות נמוכים במונחים בינלאומיים. סעיפים 5 ו־6 לחוק למניעת שחיתות (Prevention of Corruption Act 1960) קובעים קנס שאינו עולה על 100,000 דולר סינגפורי ($S) או מאסר של עד חמש שנים, או שניהם, ואילו סעיף 7 מעלה את תקופת המאסר המרבית לשבע שנים כאשר העניין נוגע לחוזה עם הממשלה או עם גוף ציבורי. לגבי חברה, רק הקנס רלוונטי. סעיף 13 מוסיף עיצום השווה לסכום טובת ההנאה, שבית המשפט חייב להורות עליו בנוסף לכל עונש אחר ושניתן לגבותו כקנס.[8]

עבירות הלבנת ההון ב־CDSA מרחיקות לכת יותר. תאגיד שהורשע לפי סעיפים 50, 51, 53 או 54 צפוי לקנס שאינו עולה על מיליון דולר סינגפורי או פי שניים משווי טובות ההנאה הנוגעות בדבר, לפי הגבוה מביניהם. סעיף 55A, המעניש על סיוע לאחר להחזיק בטובות הנאה מעבירה בנסיבות חשודות, למשל כאשר האדם לא נקט צעדים סבירים לבדיקת ההסדר, קובע את אותו

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

עונש מרבי למי שאינם יחידים.[9] הזיקה לשווי טובות ההנאה מעניקה לבית המשפט מידה התואמת את היקף העבירה, אף שאינה מגיעה לכפולות הרווח המקובלות בפרקטיקה האמריקנית.

סמכות השיפוט היא מגבלה נוספת. החוק למניעת שחיתות קובע בסעיף 37 כי אזרח סינגפור המבצע עבירה לפי החוק מחוץ לסינגפור "may be dealt with in respect of that offence as if it had been committed within Singapore".[10] לגבי חברה, המצב מפורש פחות, שכן החוק מדבר על אזרחים. בפרשות שיידונו להלן אורגנו מזימות השחיתות ומומנו מסינגפור, והדבר העניק לבתי המשפט שלה זיקה טריטוריאלית להתנהגות שתוצאותיה היו בברזיל.

העמדה לדין בפועל

הגוף הסינגפורי למאבק בשחיתות, הלשכה לחקירת שחיתות (Corrupt Practices Investigation Bureau, CPIB), עוסק בעיקר בתיקים מהמגזר הפרטי. לפי שר המדינה הבכיר Desmond Tan, 84 מתוך 90 האנשים שהועמדו לדין בשנת 2025 בעבירות שחיתות שחקרה הלשכה באו מהמגזר הפרטי. במדד תפיסת השחיתות לשנת 2025 של Transparency International דורגה סינגפור במקום השלישי מבין 180 מדינות ובמקום הראשון באזור אסיה־פסיפיק.[11]

אישומים נגד החברות עצמן נדירים יותר מאישומים נגד הדירקטורים והעובדים שלהן, אך הם קיימים. ב־26 באוקטובר 2026, למשל, הואשמה חברת תחזוקה לפי סעיף 6(b) לחוק למניעת שחיתות, בצירוף סעיפים 7 ו־31, בכך שקשרה לכאורה קשר עם הדירקטור שלה לשעבר לתת שוחד של 50,000 דולר סינגפורי למנהל אצל הסוכן המנהל של מועצה עירונית (town council).[12] התיק שגרתי, ובכך עניינו. בעניינים מקומיים, חברה המשלמת שוחד באמצעות הדירקטור שלה מועמדת לדין לצידו בדרך הרגילה, ללא כל הליך מיוחד.

טעות נפוצה

לעיתים נטען כי סינגפור אינה יכולה להעמיד חברות לדין בגין פשעים משום שרק יחידים יכולים להיאסר. הדין הסינגפורי ראה תמיד בחברות אנשים המסוגלים לבצע עבירות, ולכן ה־CPIB מגיש באופן קבוע אישומים נגד חברות. המגבלות האמיתיות נעוצות בייחוס, בגובה הקנסות ובהוכחת התנהגות שהתרחשה בחו"ל.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

הערות

1. Interpretation Act 1965, סעיף 2(1), ההגדרה של "person" (הנוסח כפי שהוא מובא ב־lawplayer.com, נצפה בנובמבר 2026; הנוסח הרשמי ב־Singapore Statutes Online גובר); Penal Code 1871, סעיף 11 (הנוסח כפי שהוא מובא ב־lawplayer.com, נצפה בנובמבר 2026). ↩

2. *Tesco Supermarkets Ltd v Nattrass* [1971] AC 153 (House of Lords), מפי לורד Reid; מנהל החנות לא היה חלק מהמוח המכוון של החברה, והחברה זוכתה (Wikipedia, "Tesco Supermarkets Ltd v Nattrass", נצפה בנובמבר 2026). ↩

3. *Meridian Global Funds Management Asia Ltd v Securities Commission* [1995] 2 AC 500, [1995] UKPC 5, הוכרע ב־26 במאי 1995, מפי לורד Hoffmann (Wikipedia, "Meridian Global Funds Management Asia Ltd v Securities Commission", נצפה בנובמבר 2026). ↩

4. *Ho Kang Peng v Scintronix Corp Ltd (formerly known as TTL Holdings Ltd)* [2014] SGCA 22, Court of Appeal, 30 באפריל 2014 (Sundaresh Menon CJ, Chao Hick Tin JA, V K Rajah JA), בפסקאות [32], [47]–[50] (elitigation.sg, נצפה בנובמבר 2026). ↩

5. *Ho Kang Peng v Scintronix Corp Ltd* [2014] SGCA 22 בפסקאות [40], [44]. ↩

6. Corruption, Drug Trafficking and Other Serious Crimes (Confiscation of Benefits) Act 1992, סעיף 73 (הנוסח כפי שהוא מובא ב־lawplayer.com, נצפה בנובמבר 2026). ↩

7. CDSA, סעיף 80(1), (3) ו־(4) (הנוסח כפי שהוא מובא ב־lawplayer.com, נצפה בנובמבר 2026). ↩

8. Prevention of Corruption Act 1960, סעיפים 5, 6 ו־7 (הנוסח כפי שהוא מובא ב־lawplayer.com, נצפה בנובמבר 2026); CPIB, "Company Charged for Alleged Corruption Involving Town Council Contract", 26 באוקטובר 2026, cpib.gov.sg, החוזר על העונשים לפי סעיפים 6 ו־7; Prevention of Corruption Act 1960, סעיף 13 (הנוסח כפי שהוא מובא ב־lawplayer.com, נצפה בנובמבר 2026). ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

9. CDSA, סעיפים 50(7), 51(7), 53(7) ו־54(7); ליחידים, קנס שאינו עולה על 500,000 דולר סינגפורי או מאסר של עד עשר שנים או שניהם (סעיפים 50(5), 51(5), 53(5), 54(5)) (הנוסח כפי שהוא מובא ב־lawplayer.com, נצפה בנובמבר 2026); CDSA, סעיף 55A(6) (הנוסח כפי שהוא מובא ב־lawplayer.com, נצפה בנובמבר 2026). ↩

10. Prevention of Corruption Act 1960, סעיף 37 (הנוסח כפי שהוא מובא ב־lawplayer.com, נצפה בנובמבר 2026). ↩

11. נאום שר המדינה הבכיר Desmond Tan באירוע Anti-Corruption Partnership Network Event 2026, 18 בספטמבר 2026, cpib.gov.sg: "Singapore ranked third out of 180 countries in the Transparency International Corruption Perceptions Index 2025"; מתוך 90 האנשים שהועמדו לדין בשנת 2025 בעבירות שחיתות שחקרה ה־CPIB, 84 באו מהמגזר הפרטי. ↩

12. CPIB, "Company Charged for Alleged Corruption Involving Town Council Contract", 26 באוקטובר 2026, cpib.gov.sg: נגד Atlas Maintenance Pte Ltd הוגש אישום אחד לפי סעיף 6(b) בצירוף סעיפים 7 ו־31 ל־PCA; קשירת קשר לכאורה בפברואר 2023 עם מי שהיה אז הדירקטור שלה לתת שוחד של 50,000 דולר סינגפורי. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.